

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztőségi iroda: Versecz, laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchnerné felveteli és rendelő irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kadic-féle házban) is átvételnek.

Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felolós szerkesztő: Perjéssy Lajos.

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszólamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legjutányosabban számítatik — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük pénteken délig beküldeni.

IV. évfolyam.

Vasárnap 1895. évi április 14-én.

15. szám

Versecz 1895. április 14.

Visszatér az ima az ajkakra, a remény a szívekbe, mint a virág a pusztára, a falomb a tar galyakra . . . A megnyugvás, mint az elköltözött madár visszazáll az ember lelkébe, ebbe a csöndes fészékbe s hiszünk, remélünk újból a feltámadásban, várunk a feltámadásra.

Az emberiség ezer milliója, melyet üzött a kétség, lelkében a rossz szenvedélyek, szívében a harag, irigység, ajkán az átok, elfogul egy pillanatra, megbékül önmagával.

Aztán leborul az oltár elé, meggyónja vetkeit s megtisztulva, föllekesülve folytatja a munkát önmaga és embertársai jóvoltáért.

És mi okozza ezt?

Keressük az okot, ezt a nagy hatalmat, melynek mégis bele kell folynia a mindenség sorsának intézésébe. Keressük és megtaláljuk!

A hitnek, az igaz vallásnak eredménye ez!

Diadala a leghatalmasabbnak, a legirgalmasabbnak.

Diadala az Istenségnek az ember fölött. Olyan diadala, mely a legyőzöttet, az embert nem rabjává teszi, de fölemeli magához a mérhetlen magasságba.

A föltámadás ünnepe a legalkalmasabb arra, hogy az embereket imádkozni és dolgozni megtanítsuk. Nem templomi szent be-

szédek hangján, nem a bűnnek ostromozása által, hiszen ezeknek annyira tudatában van minden ember, hogy megerőltetés nélkül meg tudja vonni a határt a kettő között.

A kötelesség fogalma inkább az, melyet sem ösztönből, sem sugallatból nem tud az ember körülírni, sem megérteni annyira, hogy azt teljesítse minden buzdítás figyelmeztetés nélkül.

Pedig a kötelesség kettős. Az ember és a honpolgár külön külön kötelességeit kell teljesíteni mindenkinek, mert hiszen mindenkinek van joga, külön külön meghatározott joga, mint embernek és honpolgárnak.

Az ember kötelessége az általános emberszeretet, a honpolgár kötelessége a hazaszeretet!

Vannak az emberiségnek mostoha gyermekei, a társadalomnak száműzöttei, a világnak tévelygői. A sors nem keresi ki azokat, a kiket sújtani kell, sújt vakon és kegyetlenül. A bűn rátalál a szívekre minden rétegében s rémes játékokra ragadja őket mindazzal, amit szentnek, érintetlennek kellene tartania. Mindkét csapás, ha együtt jár, megbontja az emberek esztét, megmetyeljezi a lelket, meggyilkolja a szívet.

Szeressétek a sorsüldözött embereket, kiméltétek e bűn áldozatait és mentsétek meg a sülyedőket! Ezt parancsolja az általános emberszeretet. Az árváktól, koldusok-

tól, szegényektől ne forduljatok el, a kisértő bűnbe sülyedt embereket ne vessétek meg, a tévelygőket ne átkozzátok ki — mert ők is emberek.

S ha mindezt megfogadtátok, ne feledkeztek meg a hazáról. Élvezitek a jogokat, az előnyöket, melyeket ez állam nyújthat. Véd benneteket, élteteket, vagyontokat. Mindenféle javatok törvények által van megoltalmazva. Az állam intézményei védik meg a polgárt a közte járó, lappangó és idegen, kívülről leskelődő ellenségektől.

A haza eszméje nem fikció! Érzitek, tapasztaljátok mindannyian s ha van valami, amit legelső sorban szeretni, imádni kell, az a haza.

Szeressétek hazátokat!

Bárki, bárhogy képzeli a föltámadás jelenét, azt nem szabad mesteriesen rendezett színjátéknak tekinteni, azt nem látni, de érezni kell!

Érezni a szív dobbanásában, a lélek fölemelkedésében. Keressétek az Istent és megtaláljátok mindenütt, de leghamarabb önmagatokban.

Ennek az ünnepnek nagyszerű, de egyszerű magyarázata van.

Ünnepe a természet, az emberi érzés ujulásának.

Ujulása a valásnak, a szent hitnek, az igének.

Ez a föltámadás!

TÁRCSA.

A husvét-i tojásokról.

A tavasz megünneplésére használt, és a keresztény vallás által is befogadott piros tojások mely jelentőségét ismerve, csak természetesen tartjuk, hogy azok nagy része szingardagon és szépen van díszítve, és nem jut eszünkbe kérdezni, hogy mikor jött szokásba a piros tojás díszítése és hogy mily jelentősége és értéke van ennek a dísznek?

Epp ily természetesen tartották ezt elődeink is, és csak azzal a történelmi feljegyzéssel bírnak, hogy a tavasz megünneplése alkalmából a Perzsák piros tojásokat osztogattak szét.

Ebből a történelmi tényből legelőször az következik, hogy eleinte csak rendes fehér tojásokat adtak egymásnak ajándékba, úgy, mint a hogy ez most is általánosan divik faluhelyen. De mint a hogy most is azoknak, kiket különösen kedvelünk, piros vagy himes tojást adunk, ép úgy óhajtottak az ajándékba adott tojás becsét és értékét emelni az által, hogy pirosra festették, az öröm színére a mely különben is legkeresettebb és a legbecsesebb volt.

Van azonban még egy indok, mely a fehér tojások festését kimagyarázza, és ez a nép legszebb, legőzletlenebb idealizmusában bírja forrását. Azért festették meg a tojást, —

igly hiszem legalább én — hogy az eredeti rendeltetésétől elvonva, tisztán csak az önzetlen ragaszkodás becses jelképül szolgálhasson. Mert miként a tyúk nem kolti ki a festett tojást, úgy az ajándékba adott piros tojás által jelezni kívánták, hogy a megajándékozott ne keressen az ajándékban mellétekinteteket, előnyök kinyerésének szándékát, hanem vegye azt mint az ajándékozó tiszta lelkeletének egyik zálogát, kedveskedését.

Az a tény, hogy a tojás festése ősrégi szokás, a melynek eredete a kereszténységet is megelőzte, valószínűvé, sőt biztossá teszi azt a feltevést is, hogy a tojások kiczifrázása és mindenféle díszítményekkel való ékítése már az ókorban is ismeretes volt. Mert mikor az ember a kultura kezdetleges állapotán túl volt és iparral foglalkozott, a mire a piros festék ismerete mutat, és szükségét érezte annak, hogy csinnal vegye körül magát, szobáját, ruháját, és fegyverét díszítse, és gondolatának, lelki életének s gondolkozásának kifejezést adjon, akkor bizonyára megtestesítette a szép iranti érzékét a tojason is, a mely nemcsak a természet, hanem az első szerelem ébredésének is jelképe volt.

A tojás a nép hitében már ősrégi időtől fogva nagy szerepet játszik és még a pogány korból marad rajta. Igly faluhelyen régi szokás, hogy a vörös kakas ne szálljon a háztetőre, aldozó csutortokon egy tojást a háztetőn kereszt-

tül dobni és ott, hol a foldre esett, elásni, nehogy villám üssön a házba.

Oroszországban tűzveszélynél a lángokba husvét-i tojást dobnak, a melyet e célra félretettek.

A mi magát a husvétot illeti, a legnépszerűbb és legelterjedtebb szokás nálunk is általában a husvét-i locsolás, melynek jelentését Pilátus ama mondásában keresik: „Én tiszta vagyok az igaznak bűnétől.“ Ezért tehát megtisztul bűnétől az, a kit husvétkor megöntöznek. Mások a locsolást onnan is származtatják, hogy a szent asszonyok Jézus holttestét illatos olajjal meglocsolták husvét hajnalán.

A locsolás szokása különben sokkal régiebb a kereszténységénél és összefügg a majdnem minden népnél szokásos mosás-odási szertartásokkal, a melyek által a pogány hit szertint is az ember megtisztul bűnétől.

Trencsénben, Zólyomban, Nógrádban és egynehány más felvidéki megyében az öntözökös helyett „Jézus megvesztoztetése“ járja; a legények tudniillik viragokkal felfelfőzött nyirfasuhogókkal emlékeztetik az elado leányokat a házat élet gyönyörűségeire.

A piros tojás irasa, hol ez divik, mindig a leány érzelmeinek kifejezésére is szolgál, a mit a legény megért, mert elrejtja a tojásokat és ha idő multával, azokat előkerekven, látja, hogy valamelyiknek halványul, sárgul a virága, abból azt tudja meg, hogy a lány, a ki adta,

Boldog ünnepeket!!

Lapunk t. cz. munkatársainak, barátai és olvasóinak — kik a „Délvidék“ zászlója körül sorakozva törekvéseinket istápolják — a jelen husvét alkalmából igaz szívvel kívánunk boldog ünnepeket.

Napi Hírek.

Istenítisztelet a rom.-kath. plébaniagyehazban a két husvétünnepnapon. Husvétvasárnap a 7 órai reggeli sz. mise után husvétünnepi bárány és egyéb eledel szentelése, 9 órakor német sz. beszéd és ünnepélyes nagymise segédlettel. — Délután 3 órakor ünnepi veksernye segédlettel. — Husvéthétfőn reggeli 7 és 9 órakor reggeli sz. misék, 10 órakor uagymise, 11 órakor magyar sz. beszéd sz. misével; délután 3 órakor ünnepi veksernye.

A helybeli református egyházközség nagypénteken délelőtt tartott isteni tiszteletet Miklovicz József temesvári segédlelkész meghatározó beszédét mondott Jézus haláláról, kit a keresztfa alatt őrt álló római százados már Isten fiának vallott. — A beszédet követte az úri sz. vacsora kiszolgáltatása. — A lelkőzelebbi isteni tisztelet husvéthétfőjén délután 3 órakor lesz, melyre a hívők s más érdeklődő magyarok ezzel is meghívotnak.

A nagy hetet. Szokott vállasossággal ünnepelte meg városunk. A rom.-kath. és görkel. templomokban felállított szent sirokat tömérdek nép látogatta. A gyönyörű időjárás sokakat csalt ki a kápolna hegy és az erdősebbe is.

Esküvők. Városunk arany fiatalságának két kiváló tagja veszi fel legközelebb Hymen rózsáit. Felső nyáradi Gérecz Károly kir. főreál iskolánk tanára f. hó 22-én d. u. 6 órakor vezeti oltárhoz a helybeli rom. kath. templomban szállai Afkary Vilma kisasszonyt. — Szörényi Gyula zászkabányai kir. albiró; pedig ugyancsak 22-én Fehétemplomban esküszik örökösű Kreamling fehértemplomi előkelő kereskedő leányának Crisztina kisasszonyt. — Fogadják legőszintebb gratulácziókat. — A közel jövőben még a következő esküvők lesznek városunkban: Bonumi Bonomi József orsovai magy. kir. vámhivatalnok 22-én Seemayer Julia kisasszonyt; —

szerelmi búban zokogva irta meg a tojást, s következőleg az szereti őt a leghivebben, a leghivebben, a legigazabban. Az ilyen tojás aztán nem ritkán siettetni az eljegyzést.

A háziasszony, illetőleg a leány már egy két héttel husvét előtt a tyukfészekből a tojásokat összeszedi és kiválasztja rendszerint az abban az évben először tojó fiatal tyukoktól tojt tojásokat, mert ezeket tisztábbnak és jobbakként tartják. A tojásokat félre teszik és husvét szombatján megpirosítják és megtarkítják. A tojásokat másnapig félreteszik mert nem szabad azokat a husvét előtt megenni vagy megkóstolni. A piros tojásokat csak husvét első napján szabad elfogyasztani, és pedig az isteni-tisztelet után, a mikor a szépen kitisztított szobában fehérén terített asztalra helyezik azokat és az ez alkalomból sült kalácsokat. A ház népe az asztalhoz ül és ott mindenki megkapja a neki szánt tojásokat és kalácsokat, a szolganépet sem felejtve el.

Délután pedig összegyűl a fiatalság tojást ticselni. E játéknál az egyik a tojást hegyes részével felfelé tartja, míg egy másik a saját tojása ugyanazon végével ráút. Aztán a tompa oldallal utik egymásra a tojásokat. A kinek a tojása minkét végén eltört, az köteles a tojását a másiknak mint nyertesnek adni. Ha a legények és leányok ticselnek egymás közt tojást, ugy ezt Zalában mátkázásnak nevezik.

A románoknál szokásban van a gyermekeket a rokonokhoz rendszerint az unokatestvérekhez elküldeni tojásokkal és kalácsokkal.

Az, a ki a lányoknak tojást visz ajándékba, jogot szerez arra, hogy husvét másodnapján azokat a lányokat megöntözze; a lányok pedig megszerzik a jogot hogy husvét

Barakovics Lajos szenttamási gyógyszerész 30-án Lackner Malvin kisasszonyt; — Schifnovszka Emanuel helybeli közs. isk. tanító ugyancsak 30-án Fuchs kisasszonyt vezeti oltárhoz. Gratulálunk!

Preineszberger Géza kir. járásbíró-ságunk tehetséges aljegyzője a mult napokban kiváló sikerrel tette le a bírói vizsgálatot Budapesten. Gratulálunk!

A helybeli magy. kir. járásbíró-ságnál két díjnoki állás van üresedésben. Az ezen állásokra reflektálók kérvényeiket Paulovics kir. járásbíróhoz nyujtsák be.

A lugosi magyar színügy-gyámoltó egyesület választmánya márczius hó 30-án tartott ülésében tárgyalta Füredi K. szinigazgató azon folyamodványát, melyben kéri hogy a jövő 1895/6. sziniévadra a sziniszövetkezet városainak színházai pályázat mellőzésével neki adassanak ki. A választmány czélszerűbbnek tartja a jövő évadra a szövetkezet színházaira pályázatot hirdetni, minel-fogva elhatározza, hogy Füredi jelen kérelmének mellőzésével, kéressenek fel a szövetkezeti városok szinügyi bizottságai, miszerint, — tekintettel az idő előhaladottságára, — minél előbb, de legkésőbb f. é. április hó 20-áig nyilatkozni sziveskedjenek vajjon ők is kivanatosnak tartják-e a pályázat hirdetését egyuttal a jövő évadban mivel hajlandók hozzájárulni a szinintársulat gyámoltásához, mely időben ohajtnak évadjaikat s esetleg az ezen ügyben közösen tartandó értekezletet, mely városba és mikorra kellene kitűzni, hogy a pályázat még lehetőleg április hóban irassék ki, mikor a szinintársulatok tudvalevőleg alakulnak. Miről Füredi Karoly szinigazgató s a szövetkezet városai jegyzőkönyvi kivonatban értesítettek. Jakabffy elnök.

Táncszalon és színházépítés. Közönségünk azon régi és indokolt ohajtása, hogy egy megfelelő színházi, hangversenyi és hasonló czélokra szolgáló nagy teremmel rendelkezék, végre valahára a megvalósulás stádiumába kezd jutni. Az Alexandrovics szállodában fel fog épülni az évek óta tervezett s félig kész nagy terem. A tervek elkészültek, hatósági jóváhagyásban részesültek s a szükséges pénz is biztosítva van. Az új terem méretei a következők lesznek: hossza 27 méter, szélessége 19 méter, magassága 10 méter. Világítása iránt is megkötött már a szerződés a „Helios“ villanyvilágítási tarsulattal. 4 iv és 230 izzólámpája. A nagyméretű terem külön féle mellékhelyiségeinek 7000 személy befogadására is elegendő lesz.

Magyar délkeleti vasút lesz a czime azon városunkra nézve rendkívül fontos új vasutnak, melyet eddig Versecz-Lugos-Marosvolgyi vasút néven emlegettünk. A mérnökök már sürögnek forognak az új vasút mentén s a föld-

harmadnapján a fiukat megöntözzék, mit azonban csak 8—12 éves leányok tesznek meg.

Némely családok egytányérba vagy talba kalásot és körülötte piros tojásokat tesznek, azt egy tiszta kendővel vagy törölközővel befedik, a templomba viszik, a hol az olvasóállvány vagy az oltár körül elhelyezik és felfedik. A lelkész a liturgia vége felé ezek az áldozatok felett imádságot mond, a melyben kéri az istent, hogy a mezők sok termést és a nyájak nagy szaporulatot adjanak.

A magyarországi szerbek husvétüi szokása közül különösen említésre méltó az, hogy husvétkor minden idegennek, a ki házukba lép, egy-egy piros tojást adnak és azt, ha atutazóban van, ingyen megvendélik.

Nagy jelentőségű a tojás a ruthéneknél is, melynek gyógyító hatást tulajdonítanak mely nemcsak husvétkor, hanem az egész éven át érvényesül. Husvét vasárnap előtt éjfélkor a nő egy pirosra festet tojást a mosdótáliba tesz, és azzal valamint egy darab szappannal megmossa magát, hogy piros arcot kapjon. E mellett egyáltalán áll, hogy lábait erősítse.

Ha a husvétüi tojások világában szétnézünk, ott az érdekes és a legkülönbözőbb példányok egy egész tárházára fogunk találni, a mit a husvétüi tojások különböző népies elnevezése is mutat. Legáltalánosabban van elterjedve a „piros“ tojás, mert a tojások legnagyobb száma csak piros színű; a „festett“ tojás elnevezése már a különböző színek divatjára mutat. „Diszített“ a tojás, ha rajta különböző cziradák és alakok vannak; „vakart“ vagy „karczott“ a tojás, ha előbb vörös bözszyben megfőzik és azután késsel vagy más hegyes eszközzel diszi-

munkákat is meg kezdik pár nap mulva. Olvasóink tájékoztatására felemlítjük hogy az új vasut állomásai a következők lesznek: Versecz, Versecz-Vásártér, N-Sredisty, Nagy Zsám, Klopodia, Ferendia, Semlak, Gattaja, Soosd, Végvár, Niczkya-falva, Buziás, Dragojest, Ohába-Forgács, Temeshid, Lugos, Szapáryfalva, Bálincz, Bethlenháza, Bozsúr, Igazfalva, Facset, Marcsina, Kostély, Halgya, Lászó, Dobra és Maros-Illye. Az vonal hozsa 175 1/2 kilométer, s kiépítése 7.110.000 frtba fog kerülni. Legnagyobb emelkedése 10%, legkisebb radiusa 250 méter. Vonatsebessége óránként 40 kilométerre van meghatározva.

Iskolai hangverseny. Kedves kis ünnepély folyt le a mult napokban a régi jó hírnévnek örvendő, előbb Kutka-féle jelenleg Mayering Emma k. a. tulajdonát képező magán leánynevelő tanintézetben. A hivatása magaslatán álló tanítónői kar mutatta be a szép számmal megjelent szülék és tanugybarátok előtt, azon haladást, melyet a növendékek az ének és zenében tettek. — Ertelmes és jól előadott szavalkatokban sem volt hiány.

Szerencsétlenség. Görbe Samu magy. kir. honvédszázados, — ki hosszabb verseczi tartózkodása alatt sok barátot és tisztviselőt szerzett magának, s ki annak idejében népfelkelő tisztjelölteinket oktatta — a mult napokban szegeden sajnos baleset érte a melyben több tisztársával Szegeden kocsikázva — a kocsit felborult s Görbe százados is oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy állapota jelenleg szerfelett aggasztó. A népszerű tiszt iránt általános a részvét városunkban.

Megtámadott kerékpározók. A mult csütörtökön főreáliskolánk három tanára nagyobb kirándulásra indult biciklin Alibunár felé. Mídon Vljakovecz felé közeledtek öt ittas román paraszt utjokat állotta. A jó madarak kocsijukat keresztbe állították az országuton, a bicyclit megragadtak és pénzt követeltek. — Olyanformat allítva, hogy az országutat a domnu inperator csak az ő számunkra építette. Időközben egyik kerék pározonaksikerült felülni vas paripajára és Vljakoveczen jelentést tenni a hatóságna, mely azonnal kiiskuldtte kőzeget. Az ípséket elcsiptek, az esetről jegyzőkönyvet vettek fel. Csapo Géza járási főszolgabiro, kinek az eset tudomasára jutott — azonnal intézkedett, hogy az utonállók megkapják büntetésüket.

Az öreg honvéd szerencsése. Altalános ismert alak városunkban az öreg Huber bácsi, a kicsi összetöpörödött termetű negyvennyolcas honvéd, ki a mi derek németjeinkkel mint Bem apó tüzérfia számtalan csatában vett részt s nem egyszer tüntette ki magát. Az öreg az utóbbi években nagyon keserves munkával

tik. A diszítéssel ellátott tojás továbbá „írott“, mert az illető a tojásra írta gondolatait; „hímes“, ha úgy néz ki a diszítés, mint a hímes, és „mustrás“, mert a disz szépen sikerült és mintaul szolgálhat.

Mindenki reá ismer az angolra tartasaról, járásról, bór-arczáról, és halálos unalmáról, vagy a francziara gyors járásáról, előzékeny modoránál és szellemes kis szeméinél fogva és így tovább.

A nemzeti jelleg azonban nemcsak a fiziognóimában, hanem mindenben, az illető nép kultúrájában, nyelvében, beszédében és különösen művészetében is nyilatkozik.

Hisz régóta ismert igazság, hogy a házi ipar készítményének megvilágításában egész masképpen néznek ki a nemzeti szokások és dalok, mint a milyeneknek oly időben fognak feltűnni, a mikor a népies ipari tevékenység megszűnt.

Egy magyarosan diszített szobában másként érezzük magunkat, mint egy XIV. Lajosbeli berendezésben és másként hétköznapi ruhánkban, mint frankkban.

Természetes tojásdisz, mint a művészi ösztön majdnem egyetlen terméke, különösen magán hordja a nemzeti jelleget.

Ha széttekintünk a husvétüi tojások sokaságában, azonnal szembe tűnik, hogy a diszítések nem egyformák, hanem hogy a hány tojás, annyi a disz. De mind eme különbség dacára, ha közelebbről szemügyre vesszük a diszítéseket, csakhamar feltalálunk közös vonásokat, a melyek alapján a tojásokat külön-külön osztályozhatjuk.

Ha a szorosabb értelemben vett Magyarország és Erdély husvétüi tojásait egymás mellé

kereste meg a szük mindennapit. Mázaló lett! Ez a mesterség, mint tudjuk, nem igen sokat hoz a konyhára, de Huber bácsi azért nem csüggedt el. Dolgozik szorgalmasan s ha pár fillére marad, beul, a kávéházba, szorgalommal olvasgatja a lapokat, különösen a negyvennyolczasok dolgai iránt viseltek nagy érdeklődéssel. A mult napokban Fortuna a szélszélyes isten asszonyoság rámosolygott az öreg honvédre. A kis lutrin 20 kros betéttel 600 frtot nyert. Soha jobb helyre nem került még lutri nyeremény. Az öreg legelső sorban adósságait fizetgette ki, még maradt is vagy 300 frtja. Most még nagyobb orommal élhet szenvedélyének s gondolja festegetheti szemfényét a Andrassy-sétateri honvéd szobrot. Oszintén kívánjuk, hogy még sokáig festegethessen.

Mezner Jenő szőlészeti és borászati szakértő, ki a felsőbb novészeti tanulmányait kitűnő sikerrel végezte, a szőlészet és gazdaság terén 20 évi gyakorlattal bír, elvállal mérsékelt díjazás mellett egy homoki mint oltvány szőlő telepítést, szóval a szőlészet és borászati szakmában vágó minden dologban felvilágosítással szolgál, esetleg mint szakértő megfelelő helyen állandó alkalmazást is vállal.

Magyar hírlapirodalom 1895-ben. Szinnyei József statisztikája szerint 1780. óta megjelent hírlap és folyóirat magyar nyelven összesen 3397 (a fővárosban 1754, a vidéken 1643) 14.013 évfolyamban. Összesen 1895. elején a fővárosban 428, a vidéken 144 helyen 374 és 4 külföldön jelent meg. (Míg a mult 1824. év elején Budapesten 366 és 142 vidéki városban 365, külföldön 4 hírlap és folyóirat adatott ki magyar nyelven.) Ezenkívül megjelent hazánkban idegen nyelvű hírlap és folyóirat: német nyelven 128 (1894. elején 127); szláv nyelven 44 (1894. elején 42); román nyelven 19 (1894. elején 17); olasz nyelven 3 (1894. elején 3); francia nyelven 3 (1894. elején 2); a zsidó nyelven 1 (1894. elején 1); összesen 197; a magyarokkal együtt 1003 (1894. elején 912, a magyarokkal együtt 927.) E szerint 9132 magyarul beszélő egyénre esik egy magyar hírlap; 15.648 németre egy német, 46.545 szlávra egy szláv; 152.324 román ajkú egyénre egy román hírlap.

A körorvosok mellékjárulékai ügyében a belügyminiszter elrendelte, hogy a körorvosok látogatási díjai, ha azok a pályázati hirdetésben kitüntetett összeget meg nem haladják, közigazgatási úton is behajthatók, de a körorvosok által kiszolgáltatott vagy beszerzett gyógyeszközök költségeinek behajtása csak bírói úton eszközölhető. Közigazgatási úton hajthatók még be a községi jegyzők magánmunkálataiért járó díjai is.

A trachoma terjedésének okai a délvidéken. Dr. Feuer egyetemi m. tanár,

allítjuk, azt találjuk, hogy amazok sokkal egyszerűbben és sokkal kisebb műzlessel vannak disztve, mint emezek és ez annál teltebb a különben fajlag és nemzetiségileg egymashoz tartozó népektől kikerült disztiséknél.

Keresve ennek okát, azt a két országrész földrajzi fekvéséből magyarázhatjuk ki. Erdély sokkal gazdagabb természeti szépségekben, mint Magyarország, csupa hegy és völgy gazdag vegetációval, a mi sokkal termékenyebb a képzetele, a művészi ösztön kifejlődésére, mint a róna egyhangú vidéke kalásztengerével vagy tarlójával.

Megerősít bennünket ebben a magyarázatban még ama körülmény is, hogy Magyarországon is sokkal diszebbek a husvéti tojasok a feloldon, mint az alföldön és hogy a disztés itt is annál szebb, minél regényesebb a vidék, a honnan való.

A husvéti tojás szokásának elterjedése és megfigyelése, valamint annak ékítése, igen becses ethnografiai adatokat juttatnak birtokunkba. Megvilágítja az népünk gondolkodását jóval élesebben, mint a műpar cikkekben levő disztések; és ezért méltó helyet követelhetne magának egy husvét tojásgyűjtemény a nép benső szellemi kedélyvilágának felismerésére szolgáló tanulmányainknál. Oly ártatlan időtöltésektől, mint milyenekre a husvét tojás szokása mutat, sokkal jobban ösmerhetjük fel a népet, itélhetjük meg jellemét, reményét és aspirációit, mint bármely mas jelentékenyebb dologból. A nép sajátságai jobban domborodnak ki, ha öt mindennapi foglalkozásaiban, családja körében öröm és banat között meglessük, mint ha azt tekintjük, hol nyilvánosan szerepel.

Molnár Viktor.

kir. közegészségügyi felügyelő a budapesti kir. orvos egyesület szombati ülésén előadást tartott a trachomáról és a többek közt így nyilatkozott a trachoma terjedésének okairól: A volt határörvidéken a katonai szolgálát és a házközösség voltak okai a trachomanak, különösen a szóban levő területen a németbánsági ezredek. 1848-ban Bukovinában és Oloszországban sokat szenvedtek szembajban, számos megvakulás is fordul elő. Midőn az ezred 1859-ben hazulról hajón Sziszekre lett szállítva, hogy onnan tovább Oloszországba vonuljon, már ezen rövid hajózás alatt több száz ember betegedett meg a szemére. Oloszországban pedig annyira terjedt közöttük a szembaj, hogy az ezredet fel kellett osztani. A házközösség pedig az által mozditotta elő a trachomát, hogy ott az államtól kapott birtok elosztatlansága miatt több generáció maradt együtt, csak a leányok mentek idegenbe férjhez, más leányok jöttek helyükbe, mint fiatal asszonyok. Ha egy hazatérő katona vagy fiatal asszony trachomát hozott a házközösségbe, akkor ez abban nagyon termékeny talajra akadt. Az Alföldön pedig a lengyel dzsidások, kik itten az 50-60-as években allomásoztak, már hazulról inficiálva lévén, a kört a lakosság közé, hol beszállásolva voltak, átvitték — és terjesztették. Említés-reméltó az a körülmény, hogy a fent említett volt határörvidéken betelepített csangók nem kevés trachomával jöttek be az országba. A többi trachoma gócz-pontok csakis innen s a volt szlavoniai határörvidéken vették eredetüket.

Irodalom.

A válság. — Műveljük, tanítsuk a népet. — Az egész ország válsággal küzd. Nap-nap után más vidéken úti fel a fejét az inség, különösen a földműves és kisiparos osztályt sújtják nehéz megélhetési viszonyaik. Politikai törekvéseink egyik legfontosabb feladatát most, ezekben az osztályoknak a helyzetén való segítés kell hogy képezze, érvényre kell juttatni Magyarországon a **kis embereke politikáját.** Ez elzozza egy rövid idő alatt sok ezer példányban elterjedt népies lap, a „**Független Újság**”, melyet **Baross Károly** földbirtokos ad ki. Politikai tettegenség, élénk érzék a gazda- és kisiparos osztályok érdekei iránt jellemzik a „**Független Újság**”-ot, mely politikai, gazdasági, ipari, szeprodalmi cikkek; gazdag illusztrációval kielégíti a nép igényeit, fejleszt politikai és gazdasági érettséget, nemzeti izlést. **Fő érdeme pedig olesósága.** A minden vasárnap gazdag tartalommal megjelenő „Független Újság” előfizetési ára egy évre 2 forint, félévre 1 frt. Mai számunk hirdetését rovatába adjuk részletes programját, amit ajánlunk olvasóink figyelembe.

Milleniumi történet. Az Athenaeum részv. társaság kiadásában megjelenő „A Magyar Nemzet Története” című tíz kötetes nagy munkának (milleniumi kiadás) első kötete immár befejezést nyert. Most küldik szét az első kötet utolsó füzetét, de már az első kötet önállóan, gyönyörű piros díszkötésben minden hazai könyvkereskedőnél kapható, a kik pedig füzetekben szerezték meg a kötetet, a magyaros motívumokban díszlekedő be-kötési táblákat most már szintén megkaphatják. Az első kötet a 19., 20. és 21. füzetekkel nyer befejezést. Az elő-füzetek most már tájékozást nyerhetnek az első kötet után, hogy apró, mindenki által minden megerőltetés nélkül hetenkint teljesíthető 30 krajczárnyi részletfizetések után mily rendkívüli becses, nagyszabású történelmi munka birtokába jutnak, melyben a legkimerítőbben, a legnagyobb alaposággal, remek nyelvezettel van megírva a magyar nemzet ezeréves multja. Minden más forrást egészen feleslegessé tesz ez a munka, mely a történelmi tudomány legújabb vívmányait nyomán készült, a legkiválóbb szak-fenak közreműködésével. Sőt minden egyes korszak megírására azok a jeles történészeink vállalkoztak, a kiknek ez spezialitásukat kepezi. Az első kötet ezen utolsó füzetet a hercegprímás lendületes bevezetését, „A Germán nép vándorlás kezdeteit”, majd „A hunn uralmat”, a „Germán uralmat” és az „A varok korszakát” tárgyalják. Ezekben a befejező füzetekben a szóban levő korszakra vonatkozólag egész sorozat szöveg-képek vannak közölve, a melyeknek legnagyobb része meg ismeretlen a magyar olvasóközönség előtt. Nem mulaszt-hatjuk el az alkalommal azon remek kötésre figyelmeztetni olvasóinkat, melyet az Athenaeum a Milleniumi történethez a magyar stílus díszítések mesterével, Holló's Károly tanárral készíttetett; még pedig oly gazdag aranyozással, hogy a legmagasabb igényeket is kielégíti. Er-ről a kötésről, melynek előlapja egy Vágó Pál által meg-rajzolt ősmagyar lovas alakot ábrázol egy székely kapuba állítva, elmondhatjuk, hogy a diszt a tartóssággal szeren-esesen egyesíti. Az egész táblán a mély préselek követ-keztében a kopás teljesen ki van zárva, és nem mondunk sokat azzal, hogy e könyvet unokáink is sértetlen állapó-can fogják forgathatni. A lebbor-tábla külön is kapható: ára 1 frt 40 kr. Az első kötet ára az említett remek dísz-kötésben 8 frt.

Szerkesztői levelezés.

o — its. Módos. Mindennek megjön a maga ideje. Alkalomunk volt előkelő és befolyásos szerb úri emberekkel beszélni az új lap irányára felől, s ők kinyilvánították, hogy az úgynevezett „radikális” törekvésekkel éppen nem rokonszenveznek, annyival inkább is mert a béke és nyugodt haladás barátai. Mi szivesen elhiszük — a mit ön külön is hangsúlyoz — hogy személyes érdekek és vonatkozások nem vezették tollát, de a cikkel városunk kell. Lássuk először, hogy mi lesz! Érdeklődésért köszönet, ajánlatát a legnagyobb örömmel fogadjuk.

— **Gőzhajózás az Al-Dunán.** Aprilis 1-én meg-nyílt a gőzhajózás az Al-Dunán. A magy. kir. államvasut gőzhajói a következő menetrend szerint közlekednek:

Minden kedden, szerdán, pénteken és vasárnap:

indulás	Belgrádból	reggeli	5 óra 30 p.
"	Pancsováról	"	6 " 25 p.
"	Szemendriából	"	8 " 10 p.
"	Kubinból	"	8 " 30 p.
"	Dubroviczáról	"	9 " 5 p.
"	Báziásról	"	10 " 40 p.
érkezik	Gradištyénbe	"	11 " 15 p.
Indulás	Báziásról	déli	1 órakor.
"	Dubroviczáról	d. u.	3 " 30 p.
"	Kubinból	"	4 " —
"	Szemendriából	"	4 " 25 p.
"	Pancsováról	"	6 " 40 p.
érk.	Belgrádba	esti	7 " 40 p.

Az ezen vonalon fekvő kosztólaezi állomást teljesen beszüntették.

Nyilttér.

Foulárd-selyemet 60 krtól 3 frt 35 krig méterkint — japáni, chinai, s. a. t. a leg-ujabb mintázzal és színekben, u. m. fe-kete, fehér és színes **Henneberg se-lyemet** 35 krtól 14 frt 65 kr méterkint sima, csinos, koczkázott, mintázzottakat damasztot s. a. t. (mint egy 240 különböző minőségben és 2000 szín és mintázzal s. a. t. postabár és vámentesen a házhez szállítva és mintákat küld postafordultával: **Henneberg G. (cs. k. udvarszállító, selyemgyára Zürichben.** Svájcba czimzett levelekre 10 kros, és levele: 5 la-pokra 5 kros ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

3162. sz. — 1895.

Hirdetmény.

Versecz város törvényhatósági bizottsá-gának a villamos világítás behozatala tárgyá-ban f. évi márczius hó 13-án 32./2065. és 2075. sz. alatt hozott közgyűlési határozata az 1886. évi XXI. t. cz 7. és 8. §-ai értelmében f. évi április hó 14-től kezdve 30 napon át, vagyis be-zárolag május hó 13-ig a városi főjegyzőségnél közszemlére ki lesz tevé.

Verseczen, 1895. évi április hó 11-én.

Seemayer,
kir. tanácsos, polgármester.

Szolyva és Polenai

szaktekintélyek által elismert kiváló hatású

gyógyvizek

Gyomor és

fejfájás,

szédülés,

czukros huyár

aranyér

bántalmái

és

küszvény-

elleni

különl. gesség!

a friss töltésű SZOLYVAI és POLENAI védjegye!

Luhí Erzsébet

rendkívüli kellemes ízénél fogva, főleg borral vegyítve a betegnek élvezetes, kellemes üdítő italt képez.

tulságos gyomorsav

képződésénél,

üdült gyomorhurut

és étvágytalanság

torok, gége és

hörgők üdült

hurutos bántalmái

ellen, feltűnő

sikerral lesz

alkalmazva.

a friss töltésű LUHI védjegye!

Főraktar: Budapesten.

Frum István utódánál,

tulajdonos Werner Adolf Batbyányi u. 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz ke

reskedésben, vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóóságánál,

Munkácson.

Ezen víznek tiszta kezelése folytan, kellemeden utoize nem képzodik

Phönix-hajkenőcs

a Stuttgarti egészségügyi és betegápolási kiállításon 1890. díjat nyert. Orvosi vélemény és ezer hálaírat szerint az egyetlen realis és ártatlan szer, hogy uraknak és nőknek teljes ide hajzatot növesztessen; igen fiatal uraknál erős hajszál növeszt. Sikertört és ártatlanságért jótállás. Egy tégely 80 kr. postai küldemény vagy utánvétel 90 kr.
WIEN, XIV.,
K. HOPPE, Schweglergasse 12.

Védjegy. Védjegy. Védjegy. *W. Brády*

Mária-czelli

Gyomor-cseppek

nagyszertén hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfútság, savanyu, felbőgögés, hasmenés, gyomorfégés, felesleges, nyálkaviváztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs szűkülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a menyinyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél etelekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámrhoidáknál.

Említett bajoknál a **Máriaczelli gyomorcseppek** évek óta kitérőknek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerüzem Budapest, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brády) és ezen szavakkal: "Valódiságát bizonyítom".

A **Máriaczelli gyomorcseppek** valódián kaphatók.

Versecz: gyógyszer. Soós K., Müller O., Herzog J. és Küchler B.

Zichyfalva: gyógyszer. Mayering K.

Nem a reklámnak, hanem a sok ezer ember általi személyes továbbajánlásnak, — a kik a

Richter-féle Tinct. capsici comp. - t (Horgony-Pain-Expellert)

az utolsó 25 évben jó sikerrel használták, — köszönhetően ezen igazán biztos hatású háziszert nagy elterjedésének és általános kedveltségének. Ki a **Tinct. capsici comp. - t** (Horgony-Pain-Expellert) készvényénél, csúznál (tagszaggatásnál), keresztesontfájásnál, fej- és fogfájásnál, csipfájdalomnál, fájdalomcsillapító bedörzslésként alkalmazta, abból egy üveget mindig készletben fog tartani, hogy azt meghűléseknél is, mint leveztető, elhárító szernek alkalmazhassa. Ezen rég jónak bizonyult háziszertnek ára igen olcsó, tudniillik 40 kr., 70 kr. és 1 frt. 20 kr. üvegenként. — Kapható a gyógyszerüzemekben; Budapestben **Török József** gyógyszerüzemnél. — Csak a „Horgony” védjeggyel ellátott üvegek elfogadandók. **Richter-féle gyár** Rudolstadtban, Thüring.

Mit ad a „Független Ujság“?

A férfiaknak egészséges magyar politikát; pontos hírt az ország és a világ dolgairól; oktatást arra, hogy azt az áldott hazai földet hogyan kell munkálni, jövedelmezővé tenni; a kisipart hogyan kell hasznosan folytatni.

Asszonyoknak, leányoknak elbeszélést, verset, képeket, adomát, no meg az élvezetes mellett hasznosat is. Oktatást a gazdasszonykodásra, takarékosságra, a háza tájékának kedvessé tételére.

A gyerekeknek mesét, versikéket, játékokat, a melyen mulatnak és tanulnak is.

Ezért olvassa a „FÜGGETLEN UJSÁGAT” minden magyar ember.

Szerkeszti és kiadja: Baross Károly, földbirtokos.

Mit akar a „FÜGGETLEN UJSÁG“?

Azt akarja, hogy a magyar királynak, Szent-István koronájának, dicsőség és hódolat adassék egyformán mindenütt és mindenki által az egész magyar birodalomban.

Azt akarja, hogy a magyar alkotmányának, a magyar birodalom ez erős várának, mindenütt az országban érvény szerzesse és a magyar királyság szentesített törvényeit minden a hazában lakó ember tisztelje és egyenlően megtartsa.

Azt akarja, hogy a hazában minden ember, legyen az anyanyelvén től, német, vagy oláh, de szívében legyen magyar.

Azt akarja, hogy a magyar nép erkölcsé tisztá maradjon, szeresse a hazát, imádjá az Istent; vallásos, igazságos, becsületes és szorgalmas legyen.

Azt akarja, hogy ez a becsület kiterjedjen a politikára is. — Tudja minden ember, hogyan áll az ország sorsa; belelsson azoknak a munkájába, a kik a háza és a nép boldogságának ügyében safarkodnak, mert csak így lehet azután azt is elvárni, hogy a független nép tudja, hova adja szavazatát a képviselő-választásokkor.

Azt akarja, hogy a magyar ember ne pénzért, ne a főispán és főszolgabíró parancsára szavazzon a követválasztásokkor, hanem arra a képviselő-jelöltre, a ki a nép, különösen a földművelő és a kisiparos magyar nép érdekeit hordja a szívében.

Azt akarja, hogy a magyar föld a magyar emberé legyen, hogy a buza, az állat ára olyan legyen, hogy a földművesnek a szaraz kenyér mellé egy kis húsra is jusson belőle, hogy az olcsó oláh- és muszka-buza ne tegye tönkre a magyar nép verejtékes munkájának gyümölcsét.

Azt akarja, hogy a földművelés virágozzon Magyarországon. A kormány tegyen meg mindent ennek a népek a boldogulásra, a mely Magyarországot legnagyobb részt teszi.

Legyenek földműves-iskolák, vandortanítók, a kik a földművest oktatják; legyenek telel tanítások a földművelés terén: jó utak, vasutak, gőzhajózatok, vízszabályozások a földművelő nép, a gazda javára.

Azt akarja, hogy a nép tanuljon. — Ezért a „Független Ujság” minden vasárnap bő tartalommal ír a mezőgazdaságról, a földművelésről, az állattartásról, baromfi-, sertésnevelésről, kertésről, szőlőről, hogy azokkal mit, mikor és hogyan kell tenni, hogy a legtöbb jövedelmet hajtják a gazda zsebébe.

Azt akarja, hogy a népet meg ne csalják adásnál, bevénél. — Ezért hoz majd a „Független Ujság” minden

vásárról részletes és bő tudósítást, megírja pontosan, mi a gabona ára, hogy meggy parja az okörnek, sertésnek, lónak és tehének.

Azt akarja, hogy a földműves ismerje a gépeket, szerszámokat; tudja hazát, istállóját okosan és olcsón építeni. — Ezeket majd leírja a „Független Ujság” apróra magyarázva, értékelve képekkel bemutatva, hogy mindenki megértse.

Azt akarja, hogy a kőműves, a kisiparos megismerje a szerszámokat, hogy a kisiparos, a kisgazda és a kisiparos ne fizessen tiszos kamatot azért a pénzért, a mit a kereskedő meg a gyáros négyért is megkap. — Csináljunk szövetezeteket, közsegi magtárakat, hogy a kisgazda ne legyen kenyetlen minden szeszálnak odadobni gabonáját, hogy az nyerte el rajta a tiszta jövedelmét. A kisiparosnak pedig ne kellesse a falusi boltosnál vásárolni szerszámot, anyagot háromszoros áron.

Azt akarja, hogy a vidéki embernek röviden meglegyen az igazsága, egyformán az írás- és a törvénytudó emberekkel. — Fizesse az adót a meddig bírja; — de ha már nem bírja, a hazát, a jóvát, a szekeret, az ekét, meg a vetomagját, egyszerűen, a mi a további eltelhez szükséges, ne utesse dobra az adóvetőhajtót.

Azt akarja, hogy a földműves és kisiparos mind egyaránt ismerje a törvényeket. — Ezért fog leírni és megmagyarázni minden törvényt és rendeletet, ami a gazdára és az iparosra vonatkozik.

Azt akarja, hogy az adóból jusson a nép egészségére testi egészségének fenntartására és javítására is s a betegség, a raga y, ne vigye el tucatszaura a magyar nép gyermekeit.

Azt akarja, hogy legyenek az egész országban jó keresztény iskolák, óvodák, a hol a gyermekek ne csak írni meg olvasni, de gazdálkodni, jövedelmét és megelhetést is keresni megtanuljanak.

Azt akarja, hogy minden magyar embernek legyen egy boldog otthona: a családi tűzhely, az a melegevel, szeretettel. — Ezt a családi szeretet ferj, feleség és gyermekek között fogja apolni a „Független Ujság”.

Azt akarja, hogy a munkakereső férfi, minél több idejét töltsé e körül a családi tűzhely körül s szorakozást odanaza, olvasva, tanulva, mulatva találja, ne pedig a kocsmában, a czeda helyeken.

Azt akarja, hogy a magyar népek mindenben legyen egy igaz tanácsadója. — Ezért van a „Független Ujság”-nak

Levelés szekrénye.

A kinek bármilyen tanácsra van szüksége, akár a községi, akár törvényes dolgában, akár a gazdasága körül szeretne valamit megkérdezni, forduljon levelben vagy levelező-lapon a „Független Ujság” szerkesztőjéhez és az a választ az újság „Levelés szekrényébe” ki fogja nyomtatni.

Azt akarja, hogy a „Független Ujság” igazi becsületes jó barátja legyen a magyar népnek. Benne legyen minden házbán, minden gulyhóban, minden vasárnap; — olvassák tanuljanak belőle, gyönyörködjenek benne.

Ezért olyan olcsó is, a minő olcsó képes heti újság nem volt még Magyarországon.

A „Független Ujság” a legelső magyar írók írják és rajzait az első magyar művészek készítik

ELŐFIZETÉS

a mi postautalványon a „Független Ujság” kiadóhivatalába (Budapest üllői út 25. sz.) küldendő:

Három hónapra 50 krajczár. — Fél esztendőre 1 forint.

Egész esztendőre 2 forint.

Ezt a kispénzt a kocsmából is meglehet takarítani.

Magyarország.

TELJESEN FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Holló Lajos dr.**, orsz. képviselő.

REGGEL az ország legtávolabb eső részeiben is már az olvasó kezeiben van.

A Magyarország politikai, közgazdasági és társadalmi tudósításaival az összes lapokat megelőzi.

A Magyarországból a közönség már kora reggel olvashatja az országgyűlés tárgyalásait kimerítő alakban, az aznapi összes kül- és belföldi eseményeket, kimerítő tőzsdei tudósításokat stb. stb.

A Magyarország eddig is tanujelét adta, hogy férfias bátorsággal küzd az ország függetlenségéért és önállóságáért, és szembe száll minden korrupcióval és közéletüket minden visszaéléstől megtisztítani törekszik.

A Magyarország független minden hatalomtól, minden magánérdektől, senkinek alárendelve nincs, s így álláspontját nyíltan és egyenesen mondhatja ki bárkivel szemben.

A Magyarország ezen törekvéseiben a közönség részéről mar eddig is nagy támogatásban részesül, s így mint a nyilvánosság és a közérdek organuma folytonosan fejlődve és megerősödve áll jövőben is a közönség szolgálatára.

A „Magyarország” előfizetési ára:

Szerkesztőség: VIII. ker., Fhg Sándor-utca 2. sz.	Egészévre 14 frt — kr. Félévre 7 „ — „ Negyedévre 3 „ 50 „ Egy hónapra 1 „ 20 „	Kiadóhivatal: IV. ker., Rostély-utca 2. sz.
--	--	--